

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ГЕОЛОГІЇ ТА НАДР УКРАЇНИ

(Держгеонадра)

вул. Антона Цедіка, 16, м. Київ, 03057, тел. (044) 536-13-18, (044) 536-13-17, тел/факс: (044) 456-71-45
E-mail: office@geo.gov.ua, сайт: www.geo.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 37536031

від _____ 20__ р. № _____

На № _____ від _____ 20__ р.

Асоціація професіоналів довкілля
info@paе.com.ua

Державна служба геології та надр України розглянула звернення Асоціації професіоналів довкілля від без дати № без номера (вх. Держгеонадр № 88-ЗГ/1-25 від 15.08.2025) про надання загальної консультації щодо правового статусу гірничих відводів, отриманих до 28.03.2023, у зв'язку зі змінами до Кодексу України про надра (в порядку статті 19 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності») та в межах компетенції повідомляє.

З 28.03.2023 року набрали чинності змін до Кодексу України про надра, згідно якими гірничий відвід надається виключно для гірничих об'єктів, розробка родовищ корисних копалин на яких здійснюється підземним способом, а саме шахт та рудників.

Вказаними змінами скасовано необхідність отримувати гірничі відводи для користування надрами відкритим способом.

У той же час, жодних вказівок про втрату чинності раніше наданих гірничих відводів законодавство не містить. Також, чинним законодавством не встановлено жодних додаткових вимог для тих надрокористувачів, які набули прав користування надрами до набуття чинності цими змінами.

Згідно з роз'ясненням, наданим листом Держпраці від 10.02.2025 № 535/1/8.2-25а, законодавством не встановлено вимог щодо припинення чинності або анулювання раніше виданих у встановленому порядку гірничих відводів. Враховуючи вказане, раніше видані гірничі відводи, за умов відсутності підстав для їх переоформлення, є чинними протягом усього строку їх надання.

Водночас, слід зазначити, що частиною третьою статті 19 Кодексу України про надра визначено, що гірничий відвід для гірничих об'єктів, передбачених частиною другою статті 19 Кодексу України про надра, надається центральним

органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці, на безоплатній основі.

Відповідно до пункту 3 Положення про порядок надання гірничих відводів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.1995 № 59, гірничий відвід надається **Держпраці**, що засвідчується актом про надання гірничого відводу.

Відповідно до підпункту 30 пункту 4 Положення про Державну службу України з питань праці, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11.02.2015 № 96, **Держпраці** відповідно до покладених на неї завдань видає у передбачених законодавством випадках гірничі відводи для розробки родовищ корисних копалин, будівництва та експлуатації підземних споруд та інших цілей, не пов'язаних із видобуванням корисних копалин. Крім того, відповідно до підпункту 31 пункту 4 вказаного Положення **Держпраці** відповідно до покладених на неї завдань здійснює у передбачених законодавством випадках реєстрацію гірничих відводів на розробку родовищ місцевого значення.

Підпунктом 47 пункту 4 Положення про Державну службу України з питань праці, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11.02.2015 № 96, визначено, що Держпраці здійснює **розгляд звернень громадян з питань, пов'язаних з діяльністю Держпраці**, її територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери її управління.

Відповідно до частини першої статті 19 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» органи державного нагляду (контролю) безоплатно надають суб'єктам господарювання письмові консультації щодо вимог до провадження **відповідної** господарської діяльності та/або щодо здійснення державного нагляду (контролю).

Враховуючи наведене, питання щодо продовження користування надрами в межах гірничого відводу, отриманого до 28.03.2023, належить до компетенції Держпраці.

У зв'язку із змінами до статті 17 Кодексу України про надра, внесеними Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства у сфері користування надрами» від 1 грудня 2022 р. № 2805-ІХ, виключено необхідність отримання Акту про надання гірничого відводу для гірничих об'єктів, розробка родовищ корисних копалин на яких здійснюється відкритим способом.

Другим реченням статті 17 Кодексу України про надра встановлено заборону на користування надрами за межами гірничого відводу на об'єктах, на які надаються гірничі відводи (підземний спосіб розробки).

Контроль за дотриманням вказаного положення здійснюється Держгеонадрами в рамках дослідження питання «Користування надрами здійснюється в межах гірничого відводу (у випадках, встановлених законодавством)» (відповідно до Переліків питань щодо проведення заходу державного нагляду (контролю) щодо додержання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр до уніфікованої форми акт перевірки, що складається за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо додержання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, затвердженого наказом Міністерства екології та природних ресурсів України 26 червня 2019 р. № 229, зареєстрованого в Мінюсті 25 липня 2019 р. за № 818/33789.

Державний контроль за наявністю у підприємств і громадян, які використовують надра, актів про надання гірничого відводу, повною і правильною оформлення гірничовідводної документації, а також за додержанням вимог законодавства про надра під час виконання робіт у межах гірничого відводу проводиться згідно з порядком здійснення державного гірничого нагляду.

Оскільки Акт про надання гірничого відводу не включений до Переліку документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності, затвердженого Законом України від 19 травня 2011 р. № 3392-VI, він не є документом дозвільного характеру, а проєкт гірничого відводу є технічним документом.

Таким чином, станом на 19.08.2025 єдиним дозвільним документом, який встановлює межі (контур) для здійснення гірничих робіт, є спеціальний дозвіл на користування надрами.

Враховуючи наведене, Держгеонадра в рамках здійснення заходів державного нагляду (контролю) під час розробки родовищ відкритим способом перевірятимуть дотримання при користуванні надрами меж координат, визначених спеціальним дозволом на користування надрами.

Крім того слід зазначити, що Кодекс України про надра надає можливість внести зміни до просторових меж ділянки надр, наданої у користування шляхом внесення змін до спеціального дозволу на користування надрами на підставі пп. 2, 3 частини першої статті 16-5, згідно з якими внесення змін до спеціального дозволу на користування надрами здійснюється на підставі заяви надрокористувача та доданих документів у разі:

2) зменшення площі ділянки надр за ініціативою надрокористувача, а в разі зменшення площі ділянки надр, в межах якої наявні раніше розвідані запаси (ресурси), затверджені протоколами Державної комісії України по запасах корисних копалин, - після розподілу таких

запасів (ресурсів) відповідної ділянки надр, що **підтверджено відповідними протоколами Державної комісії України по запасах корисних копалин**;

3) розширення меж не більш як на 50 відсотків початково наданої у користування площі (активного об'єму - для спеціальних дозволів на користування надрами, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин), за умови що просторові межі перспективних покладів (активний об'єм), виявлені у процесі геологічного вивчення (дорозвідки), виходять за межі ділянки надр, наданої у користування, та підтвержені відповідними протоколами Державної комісії України по запасах корисних копалин та на суміжній ділянці надр не зареєстровано проведення робіт і досліджень, пов'язаних з геологічним вивченням надр, а також таку суміжну ділянку надр не надано у користування та (або) не виставлено на аукціон (електронні торги);

При цьому в обох випадках Кодекс України про надра встановлено правило щодо підтвердження необхідності внесення змін до **просторових меж** дійсного спеціального дозволу на користування надрами протоколами Державної комісії України по запасах корисних копалин.

Згідно з пунктами 7, 21, 27 Положення про порядок проведення державної експертизи та оцінки запасів корисних копалин, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22 грудня 1994 р. № 865, державна експертиза та оцінка запасів корисних копалин проводиться на підставі звітів, які містять в собі матеріали з геологічного вивчення родовищ корисних копалин, підрахунок їх запасів та техніко-економічне обґрунтування промислового значення, а також **геопросторових даних розміщення запасів та ресурсів корисних копалин** (далі - геолого-економічна оцінка).

На експертів ДКЗ покладається, зокрема, визначення (оцінки) кількості та якості запасів корисних копалин, **гірничо-геологічних**, гідрогеологічних та інших **умов їх залягання**, технологічної схеми промислової розробки, техніко-економічних показників виробничого процесу та фінансових результатів реалізації товарної продукції гірничого виробництва.

Голова

Олег ГОЦИНЕЦЬ